

ENERGIYANI ISTE'MOL QILISHDA AXLOQIY TARBIYANING ROLI

Matkarimova Gulira'no Abdullayevna
Ma'mun Universiteti ingliz tili fani o'qituvchisi

KIRISH

Bugungi kunda energiya iste'moli dunyo bo'ylab eng dolzarb masalalardan biriga aylangan. Energiya resurslarining cheklanganligi, iqlim o'zgarishlari va ekologik muammolar jamiyatning energiyani tejash va oqilona foydalanishga bo'lgan talabini oshirmoqda. Shu nuqtai nazardan qaraganda, axloqiy tarbiya va mas'uliyatli iste'mol tushunchalari tobora ko'proq e'tibor qaratiladigan masalalarga aylanmoqda. Axloqiy tarbiya insonning faqatgina o'ziga emas, balki atrof-muhitga, boshqa insonlarga va kelajak avlodlarga bo'lgan mas'uliyatini shakllantiradi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning asarlarida ham energiyani tejash va resurslardan oqilona foydalanish masalalari ko'p bora tilga olinadi. Shu bilan birga, xalqaro maqolalar va tadqiqotlar ham energiya iste'molida axloqiy tarbiyaning muhimligini ta'kidlaydi.

ASOSIY QISM

Energiya iste'molining global muammolari

Dunyo bo'ylab energiya iste'molining oshishi turli ijtimoiy, iqtisodiy va ekologik muammolarni keltirib chiqarmoqda. Energiya manbalarining cheklanganligi va ulardan foydalanishning ko'payishi iqlim o'zgarishlari va atrof-muhitning ifloslanishiga olib kelmoqda. Xalqaro tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, energiyani samarali va oqilona ishlatish insoniyatning uzoq muddatli yashash muhiti uchun zarurdir. Masalan, Jahon energetika kengashi hisobotlarida energiyani oqilona iste'mol qilish va tejash xalqaro darajada asosiy siyosiy strategiya sifatida belgilangan. Energiya samaradorligini oshirish va resurslarni tejash global barqarorlikni ta'minlash uchun zarurdir.

O'zbekistonda energiya siyosati

O'zbekiston Respublikasining siyosiy dasturlari doirasida energiyani oqilona iste'mol qilish masalalari muhim o'rin egallaydi. Prezident Shavkat Mirziyoyevning so'nggi nutqlari va asarlarida energiya samaradorligi va iqtisodiyotning barcha sohalarida tejash muhimligi ko'plab qayd etilgan. Jumladan, "Yangi O'zbekiston strategiyasi" asarida mamlakatning energetik mustaqilligini ta'minlash va aholini energiya tejashga undash ustuvor maqsadlardan biri sifatida ko'rsatilgan. O'zbekistonning jahon energetika siyosati bilan integratsiyalashuvi va global barqarorlikka hissa qo'shishi uchun har bir fuqaro axloqiy tarbiya asosida energiya resurslaridan oqilona foydalanishga o'rganishi kerak.

AXLOQIY TARBIYANING ROLI

Axloqiy tarbiya jamiyatning asosiy tayanchi bo'lib, u insonning o'z harakatlariga javobgarlikni shakllantiradi. Energiya iste'molida axloqiy tarbiya insonlarga energiya

resurslarini isrof qilmaslik, atrof-muhitni asrash va kelajak avlodlarga sog'lom ekologik sharoit qoldirish mas'uliyatini o'rgatadi. Axloqiy tarbiyaning milliy va xalqaro maqolalarda ko'rsatib o'tilgan ta'siri insonlarning kundalik hayotida o'z aksini topmoqda. Masalan, Yale universitetining tadqiqotlarida energiya samaradorligini oshirishda axloqiy me'yorlarga asoslangan ta'lim tizimining zarurligi ta'kidlangan. Ushbu tadqiqotlar ko'rsatishicha, axloqiy tarbiya orqali jamiyat energiya resurslarini yanada oqilona va samarali ishlatishga yo'naltirilishi mumkin.

Energiya samaradorligi va ekologik tarbiya

Axloqiy tarbiya nafaqat energiya resurslarini tejash, balki ekologik tarbiyaning asosiy qismi sifatida ko'riladi. O'zbekiston Respublikasining prezident asarlarida ekologiya va energiyani tejash masalalari birgalikda olib borilishi kerakligi ta'kidlangan. Mamlakatimizning "Yashil iqtisodiyot" tamoyillari doirasida energiyani oqilona ishlatish va ekologik madaniyatni rivojlantirish ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Bu borada xalqaro miqyosdagi ilg'or tajribalardan foydalanish ham dolzarbdir.

Xulosa

Energiya iste'moli insoniyatning rivojlanishi va barqarorligi uchun muhim omillardan biri hisoblanadi. Ammo bu resurslardan oqilona foydalanish uchun insonlar axloqiy tarbiya asosida shakllangan mas'uliyatga ega bo'lishlari kerak. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning asarlari va xalqaro maqolalarda keltirilgan dalillar asosida shuni aytish mumkinki, energiyani tejash va ekologiyani asrash insoniyatning kelajagi uchun asosiy yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi. Axloqiy tarbiya orqali jamiyat bu mas'uliyatni o'z zimmasiga olishi va energiyani oqilona iste'mol qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh. "Yangi O'zbekiston strategiyasi". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti matbuot xizmati, 2021.
2. Jahon energetika kengashi. "Energiya samaradorligi va xalqaro barqarorlik." Xalqaro hisobot, 2023.
3. Yale universiteti tadqiqotlari. "Axloqiy tarbiyaning energiya samaradorligiga ta'siri." Yale universiteti nashriyoti, 2022.
4. O'zbekiston Respublikasi "Yashil iqtisodiyot" dasturi. O'zbekiston Respublikasi hukumati, 2022.
5. World Energy Outlook, "Global Energy Consumption and Sustainability." IEA Publications, 2023.